

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં અમદાવાદ ખાતે

ક્રીમીનલ અપીલ નં. ૬૪૪/ ૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય તથા

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાળા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના
૫.	શું તે સિવિલ જજને મોકલવાનું છે?	ના

=====

માંગલુ જીવાભાઈ જલસાણિયા....અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:

શ્રીમતી મીનુ કુમાર, અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે અધિવક્તા

શ્રી કે.પી. રાવલ, વિરોધી(એસ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે અતિરિક્ત સરકારી વકીલ

=====

બેંચ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ શ્રી.ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય

અને

માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ જે.બી. પારડીવાળા

તારીખ : ૦૯/૦૪/૨૦૧૪

સીએવી ચુકાદો (દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ જે.બી. પારડીવાળા)

૧. વર્તમાન અપીલ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાના દોષિત-આરોપીના ઇશારે કરવામાં આવી છે અને તે સત્ર કેસ નં. ૨૦ of ૨૦૦૭ માં વિદ્વાન વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, રજી ઝડપી માર્ગ અદાલત, અમરેલી દ્વારા રજી જુલાઈ ૨૦૦૮ના રોજ આપવામાં આવેલા દોષસિદ્ધિ અને દંડના આદેશ સામે નિર્દેશિત છે. ઉપરોક્ત આદેશ દ્વારા, વિદ્વાન વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દંડનીય ગુનામાં દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને પરિણામે તેને આજીવન કેદ તથા રૂ. ૧,૦૦૦/-નો દંડ ફટકાર્યો હતો. દંડની ચુકવણી ન કરવામાં આવે તો, અપીલકર્તાને વધારાના ચાર માસ માટે સાદી કેદ ભોગવવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ:-

૨.૧ આરોપી ચોરી કરવાની આદતમાં હતો. ઘટનાની તારીખથી દોઢ મહિના અગાઉ આરોપી મૃતકના ખેતીના ખેતરે આવ્યો હતો અને તે સમયે મૃતકે તેને ઠપકો આપીને

ત્યાંથી કાઢી મૂક્યો હતો. આરોપીને આ બાબતનો ખોટો લાગ્યો અને બદલો લેવા હેતુથી, ઘટનાના દિવસે બપોરે આશરે ૧:૩૦ વાગ્યે બગસરા નગરમાં આવેલી મિડલ સ્કૂલના દરવાજા પાસે છરીથી મૃતકની છાતીમાં એક જ ઘા કર્યો હતો.

૨.૨ એવું જણાય છે કે મૃતકના મોટાભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨ હસમુખભાઈ ગોવિંદભાઈ ત્રાપાસિયાએ બગસરા પોલીસ મથકે પ્રથમ માહિતી અહેવાલ, આંક ૧૮, નોંધાવ્યો હતો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે મૃતક તેનો નાનો ભાઈ હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ એફ.આઈ.આરમાં જણાવ્યું હતું કે ૨૨ નવેમ્બર ૨૦૦૬ના બપોરના સમયે તે પોતાના ઘરમાં હતો ત્યારે ઘનશ્યામ લાખાણી અને ચાંદુભાઈ સુહાગિયા દોડતા દોડતા આવીને તેને જાણ કરી હતી કે તેનો ભાઈ વિઠ્ઠલ, એટલે કે મૃતક, પર આરોપીએ મધ્ય શાળાની નજીક છરી વડે હુમલો કર્યો હતો. આ બાબતની જાણ થતાં પી.ડબ્લ્યુ.-૧ અને અન્ય લોકો મધ્ય શાળાની નજીક પહોંચ્યા અને તે સમયે પી.ડબ્લ્યુ.-૩ કાલુભાઈ તથા પી.ડબ્લ્યુ.-૪ મુકેશભાઈ મૃતકને લોહીલુહાણ હાલતમાં રિક્ષામાં બેસાડતા હતા. એફ.આઈ.આરમાં તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તે સમયે તેણે પોતાના ભાઈને પૂછપરછ કરી હતી અને તેના ભાઈએ જવાબ આપ્યો હતો કે આરોપીએ છરી વડે ઈજા પહોંચાડી હતી. ત્યારબાદ મૃતકે કંઈ પણ કહ્યું નહોતું. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૩ કાલુભાઈ મોહનભાઈ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ મુકેશભાઈએ તેમને જણાવ્યું હતું કે તેઓ માર્ગ પરથી પસાર થઈ રહ્યા હતા ત્યારે તેમણે આરોપીને છરી વડે મૃતકને ઈજા પહોંચાડતા જોયો હતો. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે ત્યારબાદ હરિભાઈ સોઢવડિયાની ઓટો-રિક્ષામાં મૃતકને બગસરા સરકારી હોસ્પિટલ લઈ જવાયો હતો અને ડૉક્ટર દ્વારા તપાસ બાદ તેમના ભાઈને “મૃત હાલતમાં લાવવામાં આવ્યા” તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે હોસ્પિટલમાં હરિભાઈ સોઢવડિયા નામના

વ્યક્તિએ તેમને જણાવ્યું હતું કે આરોપીએ ઈજા પહોંચાડ્યા બાદ ક્રોધમાં તેના તરફ દોડી આવીને છરી બતાવીને તેને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી.

૨.૩ મૃતકના ભાઈ દ્વારા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવતા, તપાસ શરૂ કરવામાં આવી. પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં મૃતકના મૃતદેહનું ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું, આંક ૨૭, તૈયાર કરવામાં આવ્યું. પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં બનાવનો સ્થળ પંચનામું, આંક ૨૫, તૈયાર કરવામાં આવ્યું. ઘટનાસમયે મૃતકે પહેરેલાં કપડાં પંચનામું, આંક ૨૯, દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવ્યાં. મૃતકના મૃતદેહને ઉત્તરમરણ તપાસ માટે મોકલવામાં આવ્યો અને ઉત્તરમરણ અહેવાલ, આંક ૧૧, પરથી જણાયું કે મૃતકની છાતીમાં છરીનો ઘા લાગ્યો હતો તથા ઉત્તરમરણ અહેવાલમાં દર્શાવાયેલ મૃત્યુનું કારણ મુખ્ય રક્તવાહિનીઓમાં થયેલી ઈજાના પરિણામે થયેલા આઘાતને કારણે શ્વસનક્રિયાની નિષ્ફળતા હતું. મૃતકના ખિસ્સામાંથી મળેલું મતદાર ઓળખપત્ર પંચનામું, આંક ૩૧, દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવ્યું. આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવી અને પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં ધરપકડ પંચનામું, આંક ૩૪, તૈયાર કરવામાં આવ્યું. આરોપીની ધરપકડ પછી આરોપી તથા મૃતક બંનેનાં લોહીના નમૂનાઓ પંચનામું, આંક ૩૬, દ્વારા એકત્ર કરવામાં આવ્યા. તપાસ દરમિયાન એકત્રિત થયેલી મુદ્દામાલ ચીજો રાસાયણિક વિશ્લેષણ માટે ફોરેન્સિક વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવી. સેરોલોજિકલ પરીક્ષણ અહેવાલ, આંક ૪૫, પરથી જણાયું કે આરોપીની પેન્ટ પર માનવ રક્ત મળી આવ્યું હતું, જેનું રક્તસમૂહ “બી” હતું અને તે મૃતકના રક્તસમૂહ સાથે મેળ ખાતો હતો. આરોપીની ધરપકડ સમયે જપ્ત કરાયેલ ગુનામાં વપરાયેલ હથિયાર, એટલે કે છરી, પર પણ માનવ રક્ત, રક્તસમૂહ “બી”, મળી આવ્યું હતું, જે મૃતકના રક્તસમૂહ સાથે મેળ ખાતું હતું. વિવિધ સાક્ષીઓનાં નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા.

૨.૪ અંતે, આરોપિત-અપીલકર્તા વિરુદ્ધ માનનીય ન્યાયિક દંડાધિકારી, પ્રથમ વર્ગ, બગસરા, ની અદાલતમાં આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું. કેસ માત્ર સત્ર અદાલતમાં જ ચલાવી શકાય તેવો હોવાથી, માનનીય ન્યાયિક દંડાધિકારી, પ્રથમ વર્ગ, બગસરાએ, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૨૦૯ હેઠળ કેસ સત્ર અદાલતમાં સોંપ્યો. સત્ર અદાલતે આરોપી વિરુદ્ધ આંક ૬ મુજબ આરોપ ઘડ્યો, અને આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું. આરોપીએ આરોપ સ્વીકાર્યો નહોતો અને પોતાને ઐશ્વર્યાધીન રાખવાની માગણી કરી.

૨.૫ ફરિયાદ પક્ષે પોતાના કેસના સમર્થનમાં નીચે મુજબ મૌખિક પુરાવા રજૂ કર્યા.

પીડબ્લ્યુ-૧	ડૉ. કિશોરભાઈ રવજીભાઈ રાઠોડ (મૃતકનું પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડોક્ટર)	આંક ૮
પીડબ્લ્યુ-૨	હસમુખભાઈ ગોવિંદભાઈ (ફરિયાદી)	આંક ૧૭
પી.ડબ્લ્યુ.-૩	કાલુભાઈ મોહનભાઈ સાવલિયા (પ્રત્યક્ષદર્શી)	આંક ૨૦
પીડબ્લ્યુ-૪	મુકેશભાઈ કરશનભાઈ ત્રાપસિયા (આંખે જોનાર	આંક ૨૧

	સાક્ષી)	
પીડબ્લ્યુ-૫	પ્રવીણભાઈ પાંચાભાઈ (ઘટના સ્થળના પંચ સાક્ષી)	આંક ૨૪
પીડબ્લ્યુ-૬	બાવજીભાઈ મધાભાઈ (ઈન્કવેસ્ટ પંચનામાના પંચ સાક્ષી)	આંક ૨૬
પીડબ્લ્યુ-૭	હરેશભાઈ ગોબરભાઈ (પંચ સાક્ષી)	આંક ૨૮
પીડબ્લ્યુ-૮	દીપકભાઈ શાંતિલાલ (મૃતકના ચૂંટણી કાર્ડની જમી અંગેના પંચનામાના પંચ સાક્ષી)	આંક ૩૦
પી.ડબ્લ્યુ.-૯	ધીરુભાઈ રાવજીભાઈ મકવાણા (મૃતકના ચૂંટણી કાર્ડ જમીના પંચનામાના અન્ય પંચ સાક્ષી)	આંક ૩૨
પીડબ્લ્યુ-૧૦	મનુભાઈ મોહનભાઈ (આરોપીના ધરપકડના પંચનામાના પંચ સાક્ષી)	આંક ૩૩
પીડબ્લ્યુ-૧૧	ઉપરોક્ત પંચનામાના	આંક ૩૫

	અન્ય પંચ સાક્ષી દલસુખભાઈ ગોવિંદભાઈ	
પીડબ્લ્યુ-૧૨	શારદાબેન ધનજીભાઈ જેટવા (એએસઆઈ, પોલીસ સાક્ષી)	આંક ૩૭
પી.ડબ્લ્યુ.-૧૩	લલિતકુમાર મોહનભાઈ પટેલ (૧.ઓ.)	આંક ૩૮

૨.૬ ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા નીચેના દસ્તાવેજ પુરાવાઓ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧	સમુદાય આરોગ્ય કેન્દ્ર દ્વારા લખાયેલો એ વાચદી	આંક ૯
	મૃતકના મૃતદેહ બાબતે પીએસઆઈ, બગસરાને.	
૨	મૃતકના કેસના કાગળો.	આંક ૧૦
૩	મૃતકની પી.એમ. નોંધા	આંક ૧૧
૪	પીએસઆઈ બગસરાએ મૃતકનો રક્ત નમૂનો લેવા માટે બગસરાના તબીબી અધિકારીને લખેલું અરજીપત્ર.	આંક ૧૨
૫	મૃતકનું મરણોત્તર ફોર્મ.	આંક ૩૯

૬	મૃતકનું મૃત્યુ પ્રમાણપત્ર.	આંક ૧૩
૭	ફરિયાદી, હસમુખભાઈ ગોવિંદભાઈની ફરિયાદ.	આંક ૧૮
૮	ઘટનાસ્થળનું પંચનામું.	આંક ૨૫
૯	મૃત્યુચકાસણી પંચનામું	આંક ૨૭
૧૦	કપડાંની જમીનો પંચનામો.	આંક ૨૯
૧૧	મૃતકના ચૂંટણી કાર્ડની જમીનો પંચનામો.	આંક ૩૧
૧૨	આરોપીની ઘરપકડ અને ગુનામાં ઉપયોગ થયેલા હથિયારની જમીનો પંચનામો।	આંક ૩૪
૧૩	મૃતક અને આરોપીના લોહીના નમૂનાઓનું પંચનામું.	આંક ૩૬
૧૪	ઘટના સ્થળની મુલાકાત પછીની એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ.	આંક ૪૦

૧૫	મૃતદેહ સોંપ્યાની રસીદ.	આંક ૪૧
૧૬	મુદ્દામાલને એફ.એસ.એલ.ને મોકલવા માટેની વિતરણ નોંધણી.	આંક ૪૨
૧૭	એફ.એસ.એલ.નો અહેવાલ સાથે પ્રેષણપત્ર.	આંક ૪૩
૧૮	સીરોલોજિકલ પરીક્ષણ અહેવાલ સાથે પ્રેષણ પત્ર.	આંક ૪૪

૨.૭ ફરિયાદ પક્ષની મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાની સમાપ્તિ પછી, ફોજદારી પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું, જેમાં આરોપીએ જણાવ્યું કે ફરિયાદ ખોટી હતી અને તે નિર્દોષ હતો.

૨.૮ સુનાવણીની સમાપ્તિએ, નીચલી અદાલતના માનનીય ન્યાયાધીશે આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દંડનીય અપરાધ માટે દોષિત ઠરાવીને, તેને અહીં પૂર્વે જણાવ્યા મુજબની સજા ફરમાવી હતી.

૨.૯ અસંતુષ્ટ રહીને, આરોપી-અપીલકર્તાએ આ અપીલ દાખલ કરી છે.

૩. આરોપી-અપીલકર્તા તરફથી રજૂઆતો:-

૩.૧ શ્રીમતી મીનુ કુમાર, આરોપી-અપીલકર્તાની તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે દ્રઢતાપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે નીચલી અદાલતે બે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની, અર્થાત્ પીડબ્લ્યુ-૩, કાળુભાઈ સવાળિયા, આંક ૨૦ અને પીડબ્લ્યુ-૪, મુકેશભાઈ, આંક

૨૧ની સાક્ષી ઉપર આધાર રાખીને આરોપીને હત્યાના ગુનામાં દોષિત ઠરાવવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે બંને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની સાક્ષીમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તેમણે ખરેખર આરોપીને મૃતકના છાતી પર છરીથી ઈજા કરતાં જોયું નહોતું. રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બંને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓને સંયોગવશ સાક્ષી તરીકે ગણાવી શકાય, કારણ કે બંને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ મુજબ તેઓ ઘટનાસ્થળ આવેલી રસ્તા પરથી પસાર થઈ રહ્યા હતા. શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે જો બંને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની સમગ્ર સાક્ષીનું નજીકથી તથા સાવધાને વાંચન કરવામાં આવે તો તેમાં નામમાત્ર પણ સચ્ચાઈનો છાંટો જણાતો નથી.

૩.૨ શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે નીચલી અદાલત દ્વારા પીડબ્લ્યુ-૨, મૃતકના ભાઈ, હસમુખભાઈની સાક્ષી પર પણ કોઈ આધાર રાખી શકાય તેમ નહોતો. શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે પીડબ્લ્યુ-૨, મૃતકના ભાઈ, હસમુખભાઈ ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી નથી, છતાં તેમણે મૃતકે કર્યાનું કહેવાતું મૌખિક મૃત્યુપૂર્વ નિવેદન અંગેની કથાને તથા કાંજીભાઈ સોઢવાડિયાએ તેમને કહેલું કે આરોપી મૃતકને ઈજા પહોંચાડ્યા બાદ તેમની તરફ દોડતો આવ્યો હતો અને તેણે કાંજીભાઈ સોઢવાડિયાને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી, તેવી આવૃત્તિને ખોટી રીતે રજૂ કરી છે.

૩.૩ શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર બે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની સાક્ષી અને મૃતકના ભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨ની સાક્ષી વિચારણામાંથી બહાર કરવામાં આવે, તો ફરિયાદ પક્ષના કેસમાં કશું જ બાકી રહેતું નથી. શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે

બાકીના તમામ સાક્ષીઓએ ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેમને વિરોધી સાક્ષી જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૪ ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, શ્રીમતી મીનુ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે આ અપીલમાં સાર છે, તેથી તેને મંજૂરી આપવામાં આવે અને દોષસિદ્ધિ તથા સજા અંગેનો આદેશ રદ કરવામાં આવે.

૪. રાજ્યની તરફેણી રજૂઆતો:—

૪.૧ શ્રી કે.પી. રાવલ, રાજ્ય તરફેણી ઉપસ્થિત માનનીય વધારાના સરકારી વકીલે આ અપીલનો દ્રઢપણે વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે નીચલી અદાલતે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દંડનીય હત્યાના ગુનામાં આરોપીને દોષિત ઠરાવવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. શ્રી રાવલે રજૂઆત કરી હતી કે બે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની સાક્ષીમાં થોડું વધારાનું ઉમેરણ અથવા શણગાર હોઈ શકે, પરંતુ માત્ર એટલા આધાર પર બંને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓની સમગ્ર સાક્ષીને અસ્વીકારવા પૂરતું નથી. શ્રી રાવલે રજૂઆત કરી હતી કે મરણાસન્ન ઘોષણાની મૌખિક વાત મૃતકે તેમના સમક્ષ તથા અન્ય સાક્ષીઓ સમક્ષ કરી હતી અને છરીથી તેના છાતી પર ઈજા કરનાર આરોપી જ હતો, તે બાબતમાં મૃતકના ભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈની સાક્ષીને પણ અવિશ્વસનીય ઠરાવવા માટે કોઈ કારણ નથી.

૪.૨ ઉપર ઉલ્લેખિત આવી પરિસ્થિતિઓમાં, શ્રી રાવલ વિનંતી કરે છે કે આ અપીલમાં કોઈ merit ન હોવાથી, તેને રદ કરવામાં આવે.

પ. રેકૉર્ડ પર મૌખિક પુરાવા પ.૧ પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલ, આંક ૨૧, સાબિત કરવા માટે ફરિયાદ પક્ષે પીડબ્લ્યુ-૧, ડૉ. કિશોરભાઈ રાહોડને નિષ્ણાત સાક્ષી તરીકે તપાસ્યા છે. પીડબ્લ્યુ-૧એ પોતાના પુરાવામાં, આંક ૮, નિવેદન આપ્યું છે કે ૨૩ નવેમ્બર ૨૦૦૬ના રોજ જ્યારે તેઓ સામુદાયિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, બગસરા ખાતે તબીબી અધિકારી તરીકે ફરજ પર હતા, ત્યારે વિઠ્ઠલભાઈ ગોવિંદભાઈ ટ્રાપાસિયા નામના દર્દીને તેમના સ્વજનો દ્વારા લાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની નાડી તથા હૃદયગતિની તપાસ કર્યા પછી તેમને “મૃત હાલતમાં લાવવામાં આવ્યા” તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. પીડબ્લ્યુ-૧એ નિવેદન આપ્યું છે કે દર્દીને મૃત હાલતમાં લાવવામાં આવ્યા તરીકે જાહેર કર્યા પછી, પોસ્ટમોર્ટમ માટે પોલીસને લેખિત યાદી મોકલવામાં આવી હતી અને પોલીસને ટેલિફોનિક રીતે પણ જાણ કરવામાં આવી હતી. પીડબ્લ્યુ-૧એ લેખિત યાદી, આંક ૧૦, રજૂ કરી છે. પીડબ્લ્યુ-૧એ નિવેદન આપ્યું છે કે પોસ્ટમોર્ટમ તપાસમાં ખુલ્લું હતું કે ડાબી સુપ્રાક્લેવિક્યુલર વિસ્તારમાં ૩ સેમી x ૧/૨ સેમી x ૧૦ સેમી ઊંડો એક જ છરીનો ઘા હતો. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે સક્રિય રક્તસ્ત્રાવ થઈ રહ્યો હતો. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે આ ઈજાની ઉંમર પોસ્ટમોર્ટમ ૧૩ થવા પહેલાં આશરે અઢી કલાકની હતી. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે ડાબું ફેફસું છિદ્રિત થયું હતું અને સંકોચાઈ ગયું હતું, ડાબી બાજુની સમગ્ર ગુહા લોહીથી ભરાઈ ગઈ હતી. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે મુખ્ય રક્તવાહિનીઓને થયેલી ઈજાના પરિણામે થયેલા હાઇપોવોલેમિક શોકને કારણે કાર્ડિયો-શ્વસન નિષ્ફળતા મૃત્યુનું કારણ હતું. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે આંતરિક તપાસમાં ખોપરીનો કોઈ અસ્થિભંગ જણાયો નહોતો. મગજ ફિક્કું પડી ગયું હતું. છાતીની કોઈપણ પાંસળીમાં અસ્થિભંગ નહોતો.

પ.૨ આરોપી તરફથી કરવામાં આવેલી તેની પ્રતિવીક્ષામાં તેણે જણાવ્યું કે જો ઈજાના કારણે ઝડપી રક્તસ્રાવથી લોહીનું નુકસાન થાય તો શરીર ખૂબ જ ઝડપથી ઠંડું પડી જાય છે. તેણે જણાવ્યું કે જો ઈજાના કારણે એકથી બે લીટર લોહીનું નુકસાન થાય તો શરીર તાત્કાલિક ઠંડું પડી જાય છે. તેણે વધુમાં જણાવ્યું કે જો અતિશય રક્તસ્રાવના કારણે એક લીટર લોહીનું નુકસાન થાય તો વ્યક્તિ તરત જ બેભાન થઈ જાય છે. તેણે જણાવ્યું કે મૃતકને થયેલી ઈજાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતાં, લગભગ દસ મિનિટના ગાળામાં અતિશય રક્તસ્રાવના કારણે એકથી બે લીટર જેટલું લોહીનું નુકસાન થયું હોવું જોઈએ.

પ.૩ પીડબ્લ્યુ-૨, હસમુખભાઈ ગોવિંદભાઈ, જે મૃત્યુ પામનારના ભાઈ છે, તેમણે પોતાના સાક્ષ્ય, આંક ૧૭માં, નિવેદન આપ્યું છે કે તેમના ત્રણ ભાઈઓ હતા. પોતે સૌથી મોટા હતા, ત્યારબાદ દિનેશ, અને સૌથી નાનો મૃત્યુ પામનાર હતો. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે ઘટનાના દિવસે તેઓ પોતાના ઘરે હતા અને લગભગ બપોરે ૧:૩૦ વાગ્યે, રતનભાઈ સુહાગિયાના પુત્ર ચંદુ આવ્યા અને તેમને જાણ કરી કે તેમના ભાઈ વિઠ્ઠલને આરોપીએ મધ્યશાળાની નજીક ચાકુ વડે ઘા કર્યો હતો. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે ત્યારબાદ સૌ કોઈ ઘટનાસ્થળે એટલે કે મધ્યશાળા તરફ દોડી ગયા. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે જ્યારે તેઓ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા, ત્યારે પીડબ્લ્યુ-૩, કાળુભાઈ તથા પીડબ્લ્યુ-૪, મુકેશભાઈ મૃત્યુ પામનારને હોસ્પિટલ લઈ જવા માટે રિક્ષામાં મૂકી રહ્યા હતા. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે તે સમયે તેઓ પણ ત્યાં પહોંચ્યા અને પોતાના ભાઈને શું બન્યું હતું તે અંગે પૂછપરછ કરી. તેમના ભાઈ, મૃત્યુ પામનાર, એ જવાબ આપ્યો કે આરોપીએ ચાકુ વડે ઘા કર્યો, ત્યારબાદ તેમના ભાઈએ બીજું કંઈ કહ્યું નહોતું અને પીડબ્લ્યુ-૧ને પીડબ્લ્યુ-૩, કાળુભાઈ તથા પીડબ્લ્યુ-૪, મુકેશભાઈ દ્વારા જાણ

કરવામાં આવી કે તેઓ રસ્તેથી પસાર થતા હતા ત્યારે તેમણે આરોપીને ચાકુ વડે મૃત્યુ પામનારના શરીર પર ઈજા કરતાં જોયો હતો. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે ત્યારબાદ તેમના ભાઈ વિઠ્ઠલને હોસ્પિટલ લઈ જવાયા, જ્યાં ડોક્ટરે તેમને “મૃત હાલતમાં લવાયેલા” જાહેર કર્યા. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે દવાખાનામાં હોવા દરમિયાન તેમને કાંજીભાઈએ જણાવ્યું હતું કે તેમના ભાઈ પર હુમલો કર્યા બાદ આરોપી કાંજીભાઈ સોઢવાડિયા તરફ દોડતો આવ્યો હતો અને ચહેરા પર ક્રોધ સાથે કાંજીભાઈ સોઢવાડિયાને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી. કાંજીભાઈ સોઢવાડિયાએ પીડબ્લ્યુ-૨ને જણાવ્યાં હતું કે ત્યારબાદ આરોપી ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો હતો. પીડબ્લ્યુ-૨એ નિવેદન આપ્યું છે કે ગુનો આચરવા પાછળનો પ્રેરક કારણ એ હતું કે આરોપી ચોરી કરવાની ટેવ ધરાવતો હતો અને ઘટનાના દિવસે દોઢ મહિના અગાઉ આરોપી તેમની ખેતીની જમીન પર આવ્યો હતો અને તે સમયે મૃત્યુ પામનારએ તેને ત્યાંથી હાંકી કાઢ્યો હતો. આવો જ્ઞેષ મનમાં રાખીને અને બદલો લેવા માટેના આશયથી આરોપીએ ચાકુ વડે મૃત્યુ પામનારની છાતીમાં ઘા કર્યો હતો.

પ.૪ પોતાના પ્રતિપૃચ્છામાં તેમણે જણાવ્યું કે રત્નાભાઈ સુહાગિયાના પુત્ર ચંદુભાઈ સુહાગિયા તેમના ઘરે આવ્યા હતા અને તેમને જણાવ્યું હતું કે તેમના ભાઈ વિઠ્ઠલે પોતાને છરીનો ઘા કર્યો હતો. તત્કાળ બાદ, પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ સ્પષ્ટ કર્યું કે ચંદુભાઈએ તેમને જણાવ્યું હતું કે મધ્ય શાળા નજીક મૃતકને છરીથી ઈજા કરનાર આરોપી હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના પુરાવામાં મહત્વપૂર્ણ ચૂકી જવાની સ્વરૂપે વિસંગતિ લાવવામાં આવી હતી, જેમાં પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ સ્વીકાર્યું કે તેણે પોતાની ફરીયાદમાં એવું જણાવ્યું નહોતું કે ઘનશ્યામભાઈ લાખાણી અને ચંદુભાઈ રત્નાભાઈ સુહાગિયા દોડતા તેના ઘરે આવ્યા હતા. તેણે આ સૂચનાનો ઇનકાર કર્યો કે તે ઘટનાસ્થળે ગયો નહોતો.

પ.પ પી.ડબ્લ્યુ.-૩, કાળુભાઈ સવાળિયાને ફરીયાદ પક્ષે ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે પરીક્ષણમાં લીધા છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૩એ, પોતાના આંક ૨૦ના પુરાવામાં, એવી જુબાની આપી છે કે ઘટનાના દિવસે તે પોતાના ઘરેથી ગામ તરફ જઈ રહ્યો હતો. તેણે જુબાની આપી છે કે મધ્યશાળા નજીક પહોંચતાં તેણે આરોપીને મૃતક પર છરીનો ઘા મારતા જોયો, જેના પરિણામે મૃતક નીચે પડી ગયો. તેણે વધુમાં જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ તેણે મૃતકને ઊભો કરવામાં મદદ કરી. તેણે જુબાની આપી છે કે ત્યારપછી પી.ડબ્લ્યુ.-૪, મુકેશભાઈ, જે પી.ડબ્લ્યુ.-૩નું અનુસરણ કરી રહ્યો હતો, તે પણ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગયો. તેણે જુબાની આપી છે કે તે સમયે હરી કાનજી પોતાની રિક્ષામાંથી પસાર થઈ રહ્યો હતો અને તેને ઊભો રહેવા કહ્યું હતું. મૃતકને રિક્ષામાં બેસાડવામાં આવતો હતો ત્યારે તેનો મોટો ભાઈ, પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ પણ આવ્યો અને મૃતકને પૂછ્યું કે શું થયું હતું. તેના જવાબમાં મૃતકે પોતાના ભાઈ, પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈને જણાવ્યું કે આરોપીએ છાતીમાં છરીનો ઘા માર્યો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૩એ વધુમાં જુબાની આપી છે કે મૃતકના ભાઈ, પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪, મુકેશભાઈ, ત્રણેય મળીને મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ ગયા, જ્યારે તે પછીના સમયે હોસ્પિટલ પહોંચ્યો. પી.ડબ્લ્યુ.-૩ હોસ્પિટલ પહોંચ્યો ત્યારે પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈના ભાઈને અગાઉથી જ મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

પ.૬ પોતાની જરૂરમાં તેણે સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે મૃતકને ઊભો કરવામાં અને તેને રિક્ષામાં બેસાડવામાં મદદ કરતી વેળાએ તેના કપડાં પર લોહીના દાગ લાગ્યા નહોતા, તેના હાથ તથા પગ પર પણ લોહીના દાગ લાગ્યા નહોતા. તેણે એ પણ સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે જ્યારે તે ઘટનાસ્થળે હતો, ત્યારે પોલીસ પણ આવી

પહોંચી હતી. તેણે સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે પોતાના ઘરેથી મધ્ય વિદ્યાલય સુધી પગપાળા પહોંચવામાં અંદાજે દસ મિનિટ લાગે. તેણે સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે રસ્તા પર વળાંક લેતી વખતે તેણે મૃતકને મધ્ય વિદ્યાલયની અંદર જોયો હતો. ત્યારબાદ તેણે પોતાનું નિવેદન બદલ્યું અને જણાવ્યું કે તેણે મૃતકને મધ્ય વિદ્યાલયની બહાર જોયો હતો. તેણે વધુમાં સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે આ સાચું છે કે છરીનો ઘા મૃતકના શરીર પર લાગ્યો તે પહેલાં તેણે મૃતકને જોયો નહોતો. તેણે એ પણ સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે છરીનો ઘા લાગ્યા બાદ આરોપી કંઈ દિશામાં ગયો તેની તેને કોઈ જાણ નહોતી. તેણે એ પણ સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે તેમને ઘટનાસ્થળે મૃતકને પકડીને એક-બે મિનિટ ઊભા રહેવું પડ્યું હતું. તેણે સોગંદપૂર્વક નિવેદન આપ્યું છે કે તે સમયગાળા દરમિયાન પ.સ.પજ, મુકેશભાઈએ રક્તસ્રાવ અટકાવવા મૃતકના ઘા પર રૂમાલ મૂક્યો નહોતો. તેણે એ સૂચનાનો ઈનકાર કર્યો કે તેણે વાસ્તવિક હુમલો જોયો નહોતો. તેણે એ સૂચનાનો પણ ઈનકાર કર્યો કે તેણે કોઈપણ રીતે મૃતકને મદદ કરી નહોતી. તેણે એ સૂચનાનો પણ ઈનકાર કર્યો કે તેણે હરિ કાનજીની રિક્ષા રોકી નહોતી અને મૃતકને રિક્ષામાં બેસાડ્યો નહોતો.

પ.૭ ઘટના ના પ્રત્યક્ષ સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે પી.ડબ્લ્યુ.-૪, મુકેશભાઈ ત્રાપસિયા,ની તપાસ કરવામાં આવી છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૪એ પોતાની સાક્ષી, આંક ૨૧માં, જણાવ્યું છે કે અવસાન પામનાર તેનો પિતરાઈ ભાઈ થતો હતો. ઘટનાના દિવસે અંદાજે બપોરે ૧:૩૦ વાગ્યે તે પોતાના ઘરેથી મધ્યશાળાની તરફ જઈ રહ્યો હતો અને તે સમયે ઘટના બની હતી. તેણે જણાવ્યું છે કે તે સમયે આરોપીએ અવસાન પામનાર પર છરીનો ઘા કર્યો હતો. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૩, કાલુભાઈ સવલિયા, પણ તેની પાછળ આવી રહ્યા હતા. તેણે જણાવ્યું છે કે અવસાન પામનારને

છરીથી ઈજા પહોંચાડ્યા બાદ આરોપી ભાગી ગયો હતો. તેણે જણાવ્યું છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૩, કાલુભાઈ, આરોપી નજીક હતા અને તે કાલુભાઈની પાછળ હતો. તેણે એ પણ જણાવ્યું છે કે ઈજા થતાં અવસાન પામનાર પડી ગયો હતો, તેથી તેને ઊભો કરવામાં તેણે મદદ કરી હતી. એ દરમિયાન હરિભાઈ કાનજીભાઈ પોતાના રિક્ષામાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા અને તેમને થોભવા કહેવામાં આવ્યું હતું. તેણે એ પણ જણાવ્યું છે કે તે સમયે પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ, જે અવસાન પામનારના ભાઈ હતા, તેઓ પણ આવી પહોંચ્યા હતા અને સૌએ મળીને અવસાન પામનારને રિક્ષામાં બેસાડ્યો હતો. તેણે એ પણ જણાવ્યું છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈએ પોતાના ભાઈને શું બન્યું હતું તે પૂછ્યું હતું અને તેના જવાબમાં અવસાન પામનારએ જણાવ્યું હતું કે આરોપીએ છરીનો ઘા કર્યો હતો. તેણે જણાવ્યું છે કે તે પોતે અને પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ, અવસાન પામનારને સરકારી હોસ્પિટલ લઈ ગયા હતા, જ્યાં તેને મૃત અવસ્થામાં લાવવામાં આવ્યો હોવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

પ.૮ તેની જિરહમાં તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે જ્યારે તેણે આરોપી અને મૃતકને મિડલ સ્કૂલ નજીકના માર્ગ પર જોયા, ત્યારે તેણે માર્ગ પરથી પસાર થતો અન્ય કોઈ વ્યક્તિ જોઈ નહોતી. તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે ઘટના પછી બે થી ત્રણ મિનિટમાં રિક્ષા આવી પહોંચી હતી અને ત્યાં સુધી મૃતકને પકડીને ઊભો રાખવામાં આવ્યો હતો. તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે મૃતકને લાગેલી ઘામાંથી લોહી વહી રહ્યું હતું તેને રોકવાનો તેણે કોઈ પ્રયાસ કર્યો નહોતો. તેણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે તેના હાથ અને કપડાં પર લોહીના ડાઘ પડ્યા નહોતા. તેણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે માર્ગ પર અથવા શાળાની નજીક ક્યાંય લોહી દેખાતું નહોતું. તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે ચંદુભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈને જાણ કરવા ગયા હતા. તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે તેણે ચંદુભાઈને પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના ઘરે

સંદેશો પહોંચાડવા મોકલ્યા નહોતા, પરંતુ ચંદુભાઈ પોતે જ પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈના ઘરે ગયા હોઈ શકે. તેણે નિવેદન આપ્યું છે કે ઘટના સમયે ચંદુભાઈ ક્યાં હતા અને ઘટના સ્થળે ક્યારે આવ્યા તેની તેને કોઈ જાણકારી નહોતી. આરોપીએ મૃતક પર કરેલા હુમલાને તેણે જોયો નહોતો તેવી સૂચનાને તેણે નકારી કાઢી હતી.

પ.૯ પીડબ્લ્યુ-૫, પ્રવીણભાઈ પંચાભાઈને, ઘટનાસ્થળના પંચનામા, આંક ૨૫, અંગેના પંચ સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે તપાસવામાં આવ્યા છે. તેમણે જમકા રોડ પર, મધ્યશાળા નજીક, લોહીનું ખાબોચિયું હોવાનું જણાવ્યું છે. પીડબ્લ્યુ-૫ની સમગ્ર સાક્ષી પરથી એવું જણાય છે કે તેમણે તૈયારસુરત પંચનામા પર પોતાની સહી કરી હતી. કોઈપણ દષ્ટિએ, તેમણે પંચનામાની બાબતોનું પ્રમાણન કર્યું નથી અને પંચનામાની બાબતોનું પ્રમાણન કર્યા વિના પંચનામાને આંક ૨૫ તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

પ.૧૦ પીડબ્લ્યુ-૬, બાવજીભાઈ માધાભાઈ,ને ઈન્સ્પેક્ટ પંચનામાના એક પંચ સાક્ષી તરીકે તપાસવામાં આવ્યા હતા. પીડબ્લ્યુ-૬એ, પોતાના આંક ૨૬ના સાક્ષ્યમાં, નિવેદન આપ્યું છે કે તેમને હોસ્પિટલમાં બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમને એક મૃતદેહ બતાવવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં નિવેદન આપ્યું છે કે ત્યારબાદ તેમને પંચનામા પર પોતાની સહી કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું.

પ.૧૧ મૃતકના કપડાંના પંચનામાના આંક ૨૯ માટેના પંચ સાક્ષીઓ પૈકીના એક તરીકે પીડબ્લ્યુ-૭ની પૂછપરછ કરવામાં આવી છે.

પ.૧૨ પીડબ્લ્યુ-૮, દીપકભાઈ શાંતિલાલ,ને પંચ સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે તપાસવામાં આવ્યા છે. પીડબ્લ્યુ-૭એ, પોતાના સાક્ષ્યમાં, આંક ૩૦, ફરિયાદ પક્ષના

કેસને સમર્થન આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને તેમને વૈરી સાક્ષી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

પ.૧૩ પં. સાક્ષી નં. ૯ ધીરુભાઈ મકવાણા ને પણ પંચ સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે તપાસવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ આ સાક્ષીએ પણ પોતાના પુરાવા આંક ૩૨ માં ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેને વૈરી સાક્ષી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

પ.૧૪ પી.ડબ્લ્યુ.-૧૦, મનુભાઈ મોહનભાઈને, ગુનાહિત હથિયાર છરીની શોધપંચનામા સંદર્ભે પંચ સાક્ષીઓ પૈકીના એક તરીકે તપાસવામાં આવ્યા હતા. આ સાક્ષીએ, પોતાના પુરાવા, આંક ૩૩ માં, ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેમને વિરોધી સાક્ષી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

પ.૧૫ પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈ ગોવિંદભાઈની પણ શોધપંચનામા તથા ગુનામાં વપરાયેલા હથિયાર સંબંધે પંચ સાક્ષીઓ પૈકી એક તરીકે પૂછપરછ કરવામાં આવી છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧ને શોધપંચનામું, આંક ૩૪, દર્શાવવામાં આવ્યું હતું અને તેની સમક્ષ તેની સામગ્રી વાંચ્યા વિના, માત્ર પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧ દ્વારા તેમાંની પોતાની સહીની ઓળખ કરાવવામાં આવી ત્યારબાદ જ આ પંચનામું સાબિત થયું અને પુરાવામાં સ્વીકરવામાં આવ્યું. આ રીતે, આંક ૩૪ નું પંચનામું કાયદાનુસાર સાબિત થયું હોવાનું કહી શકાય નહીં.

પ.૧૬ પી.ડબ્લ્યુ.-૧૨, શારદાબેન,ને પોલીસ સાક્ષી તરીકે તપાસવામાં આવ્યા છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૧૨એ, તેમના મૌખિક પુરાવા આંક ૩૭માં, બે પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં

મૃતકનાં કપડાંની જમી અંગે નિવેદન આપ્યું છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૧૨ના પુરાવા દ્વારા, પંચનામું આંક ૧૨ પુરાવામાં સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું.

પ.૧૭ પીડબ્લ્યુ-૧૩, લાલકુમાર મોહનભાઈ પટેલ,ની તપાસ અધિકારી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે. પીડબ્લ્યુ-૧૩એ, આંક ૩૮ ખાતેના પોતાના સાક્ષ્યમાં, તપાસના વિવિધ તબક્કાઓ અંગે નિવેદન આપ્યું છે. તેમણે ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું, ઘટનાસ્થળનું પંચનામું, ગુનામાં વપરાયેલા હથિયારની શોધનું પંચનામું, મૃતકના કપડાં જમ કરવાના પંચનામું તથા આરોપીની ધરપકડના પંચનામું બનાવવામાં આવ્યા અંગે નિવેદન આપ્યું છે. તેમની ઉલટતપાસમાં તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે તપાસ દરમિયાન એ પ્રકાશમાં આવ્યું હતું કે આરોપી અને મૃતક વચ્ચેની ઝપાઝપી અંદાજે પાંચ મિનિટ ચાલેલી હતી. તેમણે એ પણ નિવેદન આપ્યું છે કે જ્યાંથી આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી તે સ્થળ જાહેર સ્થળ છે. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે ઘટનાસ્થળની નજીક દુકાનો અને રહેણાંક મકાનો આવેલાં છે. તેમણે નિવેદન આપ્યું છે કે તપાસ દરમિયાન તેમણે નવલસિંહ પરમારનું નિવેદન નોંધ્યું હતું, જે ફોટોગ્રાફી માટે શાળાએ આવ્યો હતો અને પોતાના નિવેદનમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેણે આવી કોઈ ઘટના જોઈ નથી. તેમણે એ પણ નિવેદન આપ્યું છે કે તે સાચું છે કે ગિરીશભાઈ પરમારે પણ માર્ગમાં ફરીયાદી સાથે મુલાકાત કરી હતી, પરંતુ તેણે ઘટનાનું પ્રત્યક્ષદર્શન કર્યું ન હતું.

૬. પક્ષકારોના તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલને સાંભળીને તથા રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી પસાર થઈને, આ અપીલમાં અમારા વિચારાર્થે ઉપસ્થિત થતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું નીચલી અદાલતે આરોપીને હત્યાના ગુનામાં દોષિત ઠરાવવામાં કોઈ ભૂલ કરી હતી.

૭. રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવાનું સર્વાંગી મૂલવણી અને પરિચિંતન કરતાં એવું જણાય છે કે નીચલી અદાલતે આરોપીને હત્યાના ગુનામાં દોષિત ઠેરવવા માટે બે ચક્ષુસાક્ષીઓ, પી.ડબ્લ્યુ.-૩, કલુભાઈ, આંક ૨૦ તથા પી.ડબ્લ્યુ.-૪, મુકેશભાઈ, આંક ૨૧ના પુરાવા પર આધાર મૂક્યો હતો. એ પણ જણાય છે કે નીચલી અદાલતે આરોપીને દોષિત ઠેરવવાના હેતુથી પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ, જે મૃતકના ભાઈ છે, તેમના પુરાવા પર પણ આધાર મૂક્યો હતો, કારણ કે પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ પોતાના ભાઈ સમક્ષ મૃતકે કરેલી હોવાનું કહેવાતી મરણોન્મુખનીવેદન બાબતે સાક્ષ્ય આપ્યું છે.

૮. બે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓના પુરાવાનું અમે વિચારણા કર્યે પહેલાં, હવે અમે મૃતકના ભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈના પુરાવાનું વિચારણા કરવાનું પ્રસ્તાવિત કરીએ છીએ. અમારા મતાનુસાર, મૃતકના ભાઈ પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ વિશ્વસનીય સાક્ષી નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૨નો દાવો છે કે જ્યારે તે પોતાના ઘરે હતો ત્યારે ચંદુ, રત્નાભાઈ સુહાગિયાનો પુત્ર, દ્વારા તેને આ ઘટનાની જાણ કરવામાં આવી હતી. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના અનુસાર, પોતાના ભાઈ પર થયેલા હુમલાની જાણ થતાં જ તે ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગયો હતો. ચંદુની ઓળખ એક રહસ્ય જ રહી છે. ચંદુ ઘટનાસ્થળે કેવી રીતે હાજર હતો, તે સ્થાપિત થયું નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪, આ બે પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓએ ચંદુ અંગે એક શબ્દ પણ કહ્યું નથી. તેના વિપરીત, પી.ડબ્લ્યુ.-૪ મુકેશભાઈએ સાક્ષી આપતાં કહ્યું છે કે તેણે માહિતી પહોંચાડવા માટે ચંદુને પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના ઘરે મોકલ્યો નહોતો, પરંતુ ચંદુ પોતાની મરજીથી ગયો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૪એ એ પણ સાક્ષી આપ્યું છે કે ઘટનાના સમયે ચંદુ ક્યાં હતો અને તે ક્યારે આવ્યો તેની તેને કોઈ જાણ નથી. ૯. પી.ડબ્લ્યુ.-૨નું આ વર્ણન કે ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા બાદ તેણે પોતાના ભાઈને ઘટનાને લઈને પૂછપરછ કરી હતી અને તેના ભાઈએ

મૌખિક મૃત્યુપૂર્વ નિવેદન આપ્યું હતું કે આરોપીએ ચાકુથી ઈજા પહોંચાડી હતી, તેને તુરંત જ રદ કરવું યોગ્ય છે. ઘટનાના સમયે પી.ડબ્લ્યુ.-૨ હસમુખભાઈ પોતાના ઘરે હતો, તેમાં કોઈ વિવાદ નથી. આ ક્ષણ માટે માનીએ કે ચંદુ નામનો વ્યક્તિ ઘટનાસ્થળે હાજર હતો અને તે પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના ઘરે દોડી ગયો હશે, તથા ચંદુ દ્વારા પહોંચાડવામાં આવેલી માહિતીના અનુસંધાનમાં પી.ડબ્લ્યુ.-૨ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યો હશે. પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ના અનુસાર, રિક્ષા બે મિનિટમાં આવી ગઈ હતી અને તેઓ ઘટનાસ્થળેથી બે થી ત્રણ મિનિટમાં હોસ્પિટલ જવા નીકળી ગયા હતા. આ વાત માનવી અત્યંત મુશ્કેલ છે કે મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવા માટે રિક્ષામાં મૂકવામાં આવ્યો હોય તે સમયગાળા દરમિયાન તેનો ભાઈ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગયો હોય. પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ કનજીભાઈ સોઢવાડિયાની પણ એક કહાની રજૂ કરી છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના અનુસાર, કનજીભાઈ સોઢવાડિયાએ તેને જાણ કરી હતી કે હુમલા બાદ આરોપી તેની તરફ દોડી આવ્યો હતો અને તેના ચહેરા પર ભારે ક્રોધ સાથે તેણે કનજીભાઈને મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી. આ પી.ડબ્લ્યુ.-૨ દ્વારા આગળ ધરવામાં આવેલી એક સંપૂર્ણ નવી કહાની છે, જેની સાક્ષી પી.ડબ્લ્યુ.-૩ કે પી.ડબ્લ્યુ.-૪માંથી કોઈએ આપી નથી, જ્યારે તેઓ સમગ્ર સમય મૃતક સાથે રહ્યા હોવાનું કહે છે. કનજીભાઈ સોઢવાડિયાની ઓળખ પણ એક રહસ્ય જ રહી છે.

૧૦. અમને પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈની સાક્ષી પર વિશ્વાસ કરવા માટે અણગમતા રહેવાનું એક વધુ કારણ છે. જો હસમુખભાઈને મૃતક પાસેથી જાણ થઈ હોત કે આરોપીએ જ તેના છાતીમાં છરીથી ઈજા પહોંચાડી હતી, અને પી.ડબ્લ્યુ.-૩ તથા પી.ડબ્લ્યુ.-૪ પણ આ ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી હોવાનો દાવો કરતા હોય, તો ઈજાની વિગતો ડૉક્ટર સમક્ષ જણાવતી વેળાએ તેઓ ડૉક્ટરને એ નહીં કહેત કે હુમલો કોઈ

અજાણ્યા વ્યક્તિએ કર્યો હતો. જો પી.ડબ્લ્યુ.-૨ અને બંને પ્રત્યક્ષદર્શીઓને હુમલાખોર કોણ હતો તેની જાણ હતી, તો ઇજાનો ઇતિહાસ આપતી વેળાએ તેમણે ડૉક્ટર સમક્ષ હુમલાખોરનું નામ જણાવવું અપેક્ષિત હતું. આ હકીકત આંક ૧૦ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે.

૧૧. પ્રથમ માહિતી અહેવાલ નોંધાવતી વેળાએ પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ પણ જણાવ્યું હતું કે ચંદુભાઈ સુહાગિયા સાથે અન્ય એક વ્યક્તિ, એટલે કે ઘનશ્યામ રવિજીભાઈ લાખાણી પણ બપોરના સમયે આરોપીએ તેના ભાઈ પર કરેલા હુમલા અંગે જાણ કરવા તેના ઘરે આવ્યો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ની સમગ્ર સરતપાસમાં ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણીનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. તેના વિપરીત, પી.ડબ્લ્યુ.-૨ની પ્રતિપૂછપરછ પરથી જણાય છે કે તેને ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણી નામના કોઈ વ્યક્તિની જાણ નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેને ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણી અંગે નામ પૂરતી પણ કોઈ જાણકારી નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના જણાવ્યા મુજબ, તેના ઘરે માત્ર ચંદુભાઈ જ આવ્યો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ તો અહીં સુધી જણાવ્યું છે કે તેણે પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણીનું નામ જણાવ્યું જ નહોતું. જોકે, જ્યારે પી.ડબ્લ્યુ.-૨ને આંક ૧૮ તરીકેના પ્રથમ માહિતી અહેવાલ અંગે સામનો કરાવવામાં આવ્યો, ત્યારે તેણે સ્વીકાર્યું કે તેણે પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં ખરેખર એવું જણાવ્યું હતું કે ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણી તેને માહિતી આપવા તેના ઘરે આવ્યા હતા. તેણે તો અહીં સુધી જણાવ્યું કે જો તેણે તેના ભાઈ પર થયેલા હુમલા અંગે માહિતી આપવા તેના ઘરે આવેલા વ્યક્તિ તરીકે ઘનશ્યામભાઈ રવિજીભાઈ લાખાણીનું નામ ખુલાસ્યું હોત, તો તે સાચું ન હોત. પી.ડબ્લ્યુ.-૨એ જે રીતે સાક્ષી આપી છે, તેને ધ્યાનમાં લેતાં આ સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા અંગે નોંધપાત્ર શંકા ઉપજે છે.

અમને લાગે છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૨નું આ વર્ઝન કે તે પોતાના ઘરે હતો ત્યારે તેને હુમલા અંગે જાણ કરવામાં આવી અને તેથી તે ઘટનાસ્થળે દોડી ગયો, જ્યાં તે પોતાના ભાઈ સાથે વાત કરી શક્યો, અત્યંત શંકાસ્પદ જણાય છે. આપણે માત્ર શંકાસ્પદ એટલું જ નહીં, પરંતુ એવું પણ કહેવું પડે કે આરોપી સામે મરણોન્મુખનીવેદનના પુરાવા લાવવા માટે આ પૂર્ણતઃ ગઢેલ કથા જણાય છે.

૧૨. અમને પી.ડબ્લ્યુ.-૨નું વર્ઝન સ્વીકારવા તરફ પ્રેરણા ન થવાનું એક વધુ કારણ છે. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીમાંથી, વિશેષ કરીને પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ની સાક્ષીમાંથી, મૃતકને રિક્ષામાં મૂકીને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં વધારેમાં વધારે પાંચથી સાત મિનિટથી વધુ સમય લાગ્યો ન હોત. અમે પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ની સાક્ષી થોડા પછીના તબક્કામાં ચર્ચીશું, પરંતુ પી.ડબ્લ્યુ.-૨ની સાક્ષીમાં કોઈ સત્યનો આભાસ છે કે નહીં તે તપાસવા માટે અમે આ બંને ચક્ષુસાક્ષીઓની સાક્ષીનો ઉલ્લેખ કરી રહ્યા છીએ.

૧૩. એ બાબતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે મૃતકને જેમ જ હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યો, તેમ જ ડૉક્ટર દ્વારા તેને “મૃત હાલતમાં લાવવામાં આવ્યો” તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. પી.ડબ્લ્યુ.-૧, ડૉ. કિશોરભાઈ રાઠોડના જણાવ્યા મુજબ, મૃતકને થયેલી ઈજાની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતાં, ૧૦ થી ૧૫ મિનિટની અંદર ભારે રક્તસ્રાવને કારણે રક્તનો અત્યંત મોટો નુકસાન થવાનો અને શરીર ઠંડું પડી જવાનું હતું. પી.ડબ્લ્યુ.-૧એ એ પણ સાક્ષી આપ્યું છે કે જો અંદાજે ૧ થી ૨ લિટર રક્તનો નુકસાન થાય અને તાત્કાલિક કોઈ સારવાર આપવામાં ન આવે, તો દર્દી ફરી ચેતના પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. વર્તમાન કેસમાં, પી.ડબ્લ્યુ.-૧, ડૉ. રાઠોડના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે જોયેલી ઈજા અંદાજે એક કલાક જૂની હતી, જ્યારે પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલ, આંક ૧૧માં,

ઈજાની વય પોસ્ટમોર્ટમ શરૂ થવાના બે અઢી કલાક પૂર્વેની દર્શાવવામાં આવી છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૧એ પોતાની જરૂરમાં સાક્ષી આપ્યું છે કે પોસ્ટમોર્ટમ, આંક ૧૧માં ઈજાની વય બે અઢી કલાક હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. માનીએ કે ડૉક્ટરે જણાવ્યું તેમ ઈજા મૃતકને હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યાના એક કલાક પૂર્વે થઈ હતી, તો એવી પરિસ્થિતિમાં પી.ડબ્લ્યુ.-૨ દ્વારા રજૂ કરાયેલ સમગ્ર વર્ઝન કે તે ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યો હતો અને તે સમયે તેના ભાઈ દ્વારા મૌખિક મરણોન્મુખનીવેદન કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ મૃતકને હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો, તેને અસ્વીકાર્ય ગણવું યોગ્ય છે. જો ઈજાની વય એક કલાક જૂની હતી, તો એવી પરિસ્થિતિમાં અનિવાર્ય રીતે અનુમાન કરવું પડે કે મૃતકનું મૃત્યુ રસ્તા પર જ થઈ ગયું હતું અને માત્ર તેનું શરીર જોવા મળ્યા બાદ જ લોકોને ઘટનાની જાણ થઈ હતી. જો પી.ડબ્લ્યુ.-૨ દાવો કરે છે કે તે રિક્ષામાં મૃતક સાથે ગયો હતો, તો ઓછામાં ઓછાં તેના કપડાં રક્તથી ખરડાયેલા હોવા જોઈએ, પરંતુ એવી સ્થિતિ પણ નથી. આ અંગે કોઈ પુરાવો નથી, અથવા તપાસ અધિકારીએ પણ આવી કોઈ સાક્ષી આપી નથી. રિક્ષાના માલિક હરિભાઈ કાનજીભાઈ સોધવાડિયાની પણ પુછપરછ કરવામાં આવી નથી. પી.ડબ્લ્યુ.-૨, હસમુખભાઈ દ્વારા જણાવાયેલું વર્ઝન કે કાનજીભાઈ સોધવાડિયાએ તેને કહ્યું હતું કે મૃતકના શરીર પર ઈજા કર્યા બાદ આરોપી તેની તરફ દોડતો આવ્યો હતો અને તેને ક્રોધમાં મારી નાખવાની ધમકી આપી હતી, તે પણ ખોટું સાબિત થાય છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૨ના વર્ઝનનો આ ભાગ પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ દ્વારા સાક્ષીરૂપે જણાવવામાં આવ્યો નથી, જેઓ ઘટનાના વાસ્તવિક પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ હોવાનું દાવો કરે છે. પી.ડબ્લ્યુ.-૩ તેમજ પી.ડબ્લ્યુ.-૪ની સમગ્ર સાક્ષીમાં આવા કોઈ વ્યક્તિનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી.

૧૪. આ રીતે, પી.ડબ્લ્યુ.-૨ની સાક્ષ્યની સમગ્ર મૂલવણી અને વિશ્લેષણમાં, અમે આ નિષ્કર્ષે પહોંચ્યા છીએ કે આવા સાક્ષીનું સાક્ષ્ય વિશ્વસનીય ગણાવી શકાય તેમ નથી.

૧૫. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિ આપણને આ મુદ્દાનો વિચાર કરવા દોરે છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૩, કાલુભાઈ સાવલિયા, પોતે જ દાવો કરે છે કે તેણે આરોપીને મૃતકના શરીર પર છરી વડે ભોંકીને ઈજા કરતાં જોયો હતો; તેથી તેને સત્યનિષ્ઠ સાક્ષી ગણાવી શકાય કે કેમ.

૧૬. પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન અને મૂલવણી કરતી વખતે અદાલતે બે સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું આવશ્યક છે, એટલે કે કેસની પરિસ્થિતિઓમાં પ્રત્યક્ષદર્શી માટે ઘટનાસ્થળે હાજર રહેવું શક્ય હતું કે નહીં, અને તેમાં સ્વાભાવિક રીતે અશક્ય અથવા અવિશ્વસનીય જેવું કંઈ છે કે નહીં. સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા તેના પુરાવાનો સંદર્ભ લઈને, જિરહમાં તે કેવું ખરો ઊતર્યો તે તપાસીને, અને કેસના અન્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં લેવાયેલ તેના પુરાવાથી કેવો પ્રભાવ પડે છે તે જાણી નક્કી કરવી પડે; અનુમાન અને કલ્પનાની દુનિયામાં પ્રવેશીને નહીં. પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીના પુરાવાની મૂલવણી કરતી વખતે દષ્ટિકોણ એ હોવો જોઈએ કે સમગ્રપણે વાંચવામાં આવતો પ્રત્યક્ષદર્શીનો પુરાવો સત્યતાનો સૂર ધરાવે છે કે કેમ. એકવાર એવો પ્રભાવ બની જાય, ત્યારે નિઃસંદેહ અદાલત માટે આવશ્યક બને છે કે તે પુરાવાની સૂક્ષ્મ તપાસ કરે, વિશેષ કરીને, પુરાવામાં સમગ્રપણે દર્શાવવામાં આવેલી ખામીઓ, દોષો અને અપૂર્ણતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અને તેમનું મૂલ્યાંકન કરીને જાણી લે કે શું તે સાક્ષીએ આપેલા પુરાવાના સામાન્ય સ્વરથી વિરુદ્ધ છે અને જ્યાં પુરાવાનું પૂર્વવર્તી મૂલ્યાંકન ડગમગી જાય ત્યાં તે વિશ્વાસને લાયક ન રહે.

૧૭. ઉપરોક્ત કાનૂની સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે હવે પી.ડબ્લ્યુ.-૩ અને પી.ડબ્લ્યુ.-૪ના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવા આગળ વધીએ છીએ.

૧૮. પીડબ્લ્યુ-૩ અને પીડબ્લ્યુ-૪ને સંયોગવશ સાક્ષીઓ તરીકે વર્ણવી શકાય. સંયોગવશ સાક્ષી કોણ? સર્વોચ્ચ અદાલતે બહાલ સિંહ વિ. રાજ્ય હરિયાણા, [એઆઈઆર ૧૯૭૬ એસસી ૨૦૩૨] માં અવલોકન કર્યું છે કે, જો સંયોગ અથવા અકસ્માતવશ કોઈ વ્યક્તિ ઘટનાના સમયે ઘટના સ્થળે હાજર હોય, તો તેને સંયોગવશ સાક્ષી કહેવાય છે. કોઈને સંયોગવશ સાક્ષી તરીકે ગણવું કે નહિ, તે એક કેસના હકીકતો અને પરિસ્થિતિઓ પર આધાર રાખે છે. કોઈ વ્યક્તિ પોતાના ઘરમાં પણ સંયોગવશ સાક્ષી હોઈ શકે છે, જો, ઉદાહરણ તરીકે, તે સમયે તે પોતાના કાર્યાલયમાં હોવો જોઈએ હતો.

૧૯. અમને આરોપી-અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી મીનુ કુમારની આ રજૂઆતથી પ્રભાવિત થવાતું નથી કે પીડબ્લ્યુ-૩ અને પીડબ્લ્યુ-૪નું સાક્ષ્ય માત્ર આ એક જ આધાર પર સંપૂર્ણપણે નામંજૂર કરવું જોઈએ કે આ બંને સાક્ષીઓ સંયોગવશ મળેલા સાક્ષી છે. શ્રીમતી મીનુ કુમારે કાનૂની સિદ્ધાંતરૂપે કરેલી આવી રજૂઆત સ્વીકારવી અમારે માટે કઠિન છે. જો સાક્ષીની ઘટના સ્થળે હાજરી સ્વાભાવિક હોય, તો માત્ર તેને સંયોગવશ સાક્ષી તરીકે વર્ણવવાથી તેના સાક્ષ્યને ફગાવી શકાય નહીં. વધુમાં વધુ, તેના સાક્ષ્યની સૂક્ષ્મ ચકાસણી જરૂરી બની શકે. કોઈ સાક્ષી સંયોગવશ સાક્ષી છે તે આધાર પર તેનું સાક્ષ્ય વિશ્લેષણ કર્યા વિના સર્વસ્વીકાર્ય રીતે વખોડી કાઢવું યોગ્ય ઠરતું નથી. માર્ગ પર બનતી ઘટના અંગે પદયાત્રી સ્વાભાવિક

સાક્ષી બની શકે તેની યોગ્યતા અંગે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં. માત્ર એટલા કારણે કે ઘટના સ્થળે કેટલીક દુકાનો આવેલી છે, જો દુકાનમાલિકોની પૂછપરછ કરવામાં આવી ન હોય તો પદયાત્રીઓના સાક્ષ્ય પર શંકા કરવી જોઈએ એમ ધારવામાં આવી શકતું નથી. સંયોગવશ સાક્ષીની વિશ્વસનીયતા તેના સાક્ષ્યની આંતરિક ગુણવત્તા પર આધારિત હોય છે, અને તેથી આવું સાક્ષ્ય સ્વયંમાં નબળું છે એવી વ્યાપક સામાન્યકરણ કરી શકાય નહીં.

૨૦. રાણા પરતાપ વિ. હરિયાણા રાજ્ય, [એ.આઈ.આર. ૧૯૮૩ એસસી ૬૮૦ : ૧૯૮૩ કિ એલજે ૧૨૭૨] માં, સર્વોચ્ચ અદાલતને આવી સાક્ષ્યની પ્રકૃતિ પર વિચાર કરવાનો અવસર મળ્યો હતો અને તેણે અવલોકન કર્યું કે ગલીના ફેરિયાવાળા અને રસ્તાના વેપારીઓની સાક્ષ્યને માત્ર આ આધાર પર નકારી કાઢવી કે તેઓ 'અચાનક સાક્ષીઓ' છે, તે ત્યાં સુધી કે જ્યારે હત્યા ગલીમાં જ થાય, ત્યારે પણ સુબુદ્ધિને ત્યજી દેવા સમાન અને સાક્ષ્ય અંગે અતિ સપાટ દૃષ્ટિકોણ અપનાવવા સમાન છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું (ફોજદારી કાયદા જર્નલના પૃષ્ઠ ૧૨૭૪ પર):

હત્યા પૂર્વ સૂચના આપી સાક્ષીઓને બોલાવીને કરવામાં આવતી નથી. જો હત્યા રહેણાંક મકાનમાં કરવામાં આવે, તો તે મકાનના રહેવાસીઓ સ્વાભાવિક સાક્ષીઓ છે. જો હત્યા વેશ્યાગૃહમાં કરવામાં આવે, તો વેશ્યાઓ અને પરપુરુષગામી પુરુષો સ્વાભાવિક સાક્ષીઓ છે. જો હત્યા રસ્તા પર કરવામાં આવે, તો માત્ર ત્યાંથી પસાર થનારા જ સાક્ષીઓ હશે. માત્ર 'આકસ્મિક સાક્ષીઓ' છે એ આધાર પર તેમની સાક્ષ્યને અવગણી શકાય નહીં કે સંદેહની નજરે જોવી શકાય નહીં.

૨૧. તેમ છતાં, અમારી વિચારણા માટે જે મુખ્ય પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે એ છે કે પી.ડબલ્યુ.-૩ની હદ સુધી કેટલી વિશ્વસનીયતા રાખવી અને શું પી.ડબલ્યુ.-૩ને આ ઘટનાના પ્રત્યક્ષદર્શી તરીકે ગણાવી શકાય. પી.ડબલ્યુ.-૩એ સાક્ષી આપ્યું છે કે ઘટના સમયે તે પોતાના ઘરેથી ગામ તરફ જઈ રહ્યો હતો. તે માધ્યમિક શાળાએ પહોંચ્યો અને એ સમયે તેણે આરોપીને મૃતક પર છરી વડે ઈજા કરતાં જોયાની દાવો કરે છે. આ સાક્ષી મુજબ પી.ડબલ્યુ.-૪ પણ તેના તરત પાછળ હતો અને બંનેએ સાથે મળીને મૃતકને જમીન પરથી ઊભા થવામાં મદદ કરી. પી.ડબલ્યુ.-૩એ વધુમાં સાક્ષી આપ્યું છે કે ત્યારબાદ બૂમાબૂમ થતાં ઘટનાસ્થળે અનેક લોકો ભેગા થયા. તેના અનુસાર, બે થી ત્રણ મિનિટમાં હરિભાઈ કાનજીભાઈ પોતાની રિક્ષા લઈને ત્યાં આવી પહોંચ્યો. રિક્ષાને ઊભી રાખવા કહેવામાં આવી અને મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવા માટે રિક્ષામાં મૂકવામાં આવ્યો. પી.ડબલ્યુ.-૩ના જણાવ્યા મુજબ, તે સમય સુધીમાં મૃતકનો ભાઈ પી.ડબલ્યુ.-૨ પણ ત્યાં આવી પહોંચ્યો હતો.

૨૨. અમે પીડબ્લ્યુ-૩ના સમગ્ર પુરાવાનું પૂરેપૂરું પરીક્ષણ કર્યું છે અને તપાસ અધિકારીના પુરાવા દ્વારા સાબિત થયેલા મહત્વપૂર્ણ તજવીજછૂટીના સ્વરૂપના અનેક વિસંગતતાઓ અમને નજરે પડે છે. પીડબ્લ્યુ-૩એ પોતાના પુરાવામાં જણાવ્યું છે કે મૃતકને છરીનો ઘા મારવામાં આવ્યો તે પહેલાં તેણે આરોપીને જોયો નહોતો. તેણે એ પણ જણાવ્યું છે કે મૃતકે ઈજા પ્રાપ્ત કર્યા પછી આરોપી કઈ દિશામાં સરકી ગયો તેની તેને કોઈ જાણ નહોતી. પીડબ્લ્યુ-૨ના પુરાવાને જે કારણસર અમે અસ્વીકાર્યો છે, એ જ કારણસર પીડબ્લ્યુ-૩ના પુરાવાને અસ્વીકારવામાં અમને કોઈ સંકોચ નથી. પીડબ્લ્યુ-૩એ પોતાના પુરાવામાં જણાવ્યું છે કે હોસ્પિટલ સુધી રિક્ષામાં પહોંચવામાં એક કલાક લાગ્યો હતો, જે વિશ્વસનીય નથી. ઘટના બગાસરા નામના નાના શહેરમાં

બની હતી. સમુદાય આરોગ્ય કેન્દ્ર પણ બગાસરામાં આવેલું છે. તમામ સાક્ષીઓ મુજબ, ઘટના બપોરે ૧:૩૦ થી ૨ વાગ્યાની વચ્ચે બની હતી. બગાસરાના સમુદાય આરોગ્ય કેન્દ્રના તબીબી અધિકારીએ બગાસરાના પોલીસ થાણા ખાતેના પીએસઆઈને જારી કરેલી યાદી, આંક ૯ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે મૃતકને સમુદાય આરોગ્ય કેન્દ્ર ખાતે બપોરે ૨ વાગ્યે લાવવામાં આવ્યો હતો અને ડૉક્ટરના મત મુજબ જો ઈજાની વય લગભગ અઢી કલાકની હોય, તો પીડબ્લ્યુ-૩નું વર્ણન સ્વીકારી શકાય તેમ નથી. પીડબ્લ્યુ-૩ના સમગ્ર પુરાવામાં અમને સત્યતાનો કોઈ અહેસાસ થતો નથી અને એવું જણાય છે કે તેણે માત્ર પીડબ્લ્યુ-૨ને મદદ કરવા માટે જ પુરાવા આપ્યા છે. પીડબ્લ્યુ-૨ પણ સામાન્ય વ્યક્તિ જણાતો નથી, પરંતુ સંબંધિત સમયગાળા દરમિયાન નગરપાલિકાનો સભ્ય હતો અને તેના રાજકીય સંપર્કો હતા. પીડબ્લ્યુ-૩એ જણાવ્યું છે કે મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જતી વખતે તે પીડબ્લ્યુ-૨ અને પીડબ્લ્યુ-૪ સાથે રિક્ષામાં ગયો નહોતો. તેણે જણાવ્યું છે કે રિક્ષા ગયા પછી તે ચાલવા લાગ્યો અને અચાનક એક મોટરસાયકલચાલક આવ્યો અને કહ્યું કે તે હોસ્પિટલ જઈ રહ્યો છે અને તે તેની સાથે મોટરસાયકલ પર જઈ શકે છે. તેને સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું કે માધ્યમિક શાળા થી સમુદાય આરોગ્ય કેન્દ્રનું અંતર ૧ કિ.મી. છે, જે અંગે પીડબ્લ્યુ-૩એ સંપૂર્ણ અજાણતા દર્શાવી. પીડબ્લ્યુ-૩એ વધુમાં જણાવ્યું છે કે મૃતક વિઠ્ઠલભાઈએ તેના સમક્ષ જણાવ્યું નહોતું કે તેને છરીની ઈજા થઈ છે. તેણે એ પણ જણાવ્યું છે કે ઘટનાસ્થળે પીડબ્લ્યુ-૨ હસમુખભાઈ સાથે તેની કોઈ વાતચીત થઈ નહોતી. આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તે ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યો ત્યારે પોલીસ આવી નહોતી, પરંતુ પોલીસ આવી ત્યારે તે ઘટનાસ્થળે હાજર હતો. તે સમયે પોલીસ કેવી રીતે આવી શકી હોત? પીડબ્લ્યુ-૩ના જણાવ્યા મુજબ પણ પોલીસનું આગમન શંકાસ્પદ છે. પોતાના પુરાવામાં પીડબ્લ્યુ-

૩એ એ પણ જણાવ્યું છે કે ઘટનાસ્થળે તેની મૃતક વિહ્વલભાઈ સાથે કોઈ વાતચીત થઈ નહોતી.

૨૩. આ રીતે, પીડબ્લ્યુ-૩ની સાક્ષીની સમૂહ મૂલવણી પરથી અમે આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ કે તેની સાક્ષી નામલાયક વિશ્વાસ જગાવતી નથી અને અમને તેને આ ઘટનાનો સાચો પ્રત્યક્ષદર્શી માનવો અત્યંત જોખમી જણાય છે.

૨૪. પીડબ્લ્યુ-૪ની સાક્ષ્ય પણ એટલી જ અસુરક્ષિત અને સંદિગ્ધ છે. પીડબ્લ્યુ-૪એ સોગંદપૂર્વક જણાવ્યું છે કે ઘટના બપોરે લગભગ ૧૧:૩૦ વાગ્યે બની હતી અને તે પોતાના ઘરેથી માધ્યમિક શાળાને જતાં માર્ગ તરફ જઈ રહ્યો હતો. તેણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેણે આરોપીને મૃતકને છરીથી ઈજા પહોંચાડતા અને ત્યારબાદ ભાગી જતાં જોયો હતો. જો પીડબ્લ્યુ-૪ની સાક્ષ્યનો આ ભાગ અમે માનીએ તો પીડબ્લ્યુ-૨, હસમુખભાઈ,ની સમગ્ર સાક્ષ્યને તરત જ નામંજૂર કરવી પડે. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તે મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જતાં રિક્ષામાં પીડબ્લ્યુ-૨ સાથે જોડાયો હતો. તેમ છતાં, તેના કપડાં કે તેના હાથ પર લોહીના ડાઘ પડ્યા નહોતા. ઈજામાંથી થતું રક્તસ્રાવ રોકવા માટે કોઈ પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યા નહોતા. પીડબ્લ્યુ-૪એ એ બાબતનું કોઈ સ્પષ્ટીકરણ આપ્યું નથી કે એ દિવસે બપોરે તેને માધ્યમિક શાળાને જતાં માર્ગ તરફ જવાની આવશ્યકતા શું હતી. પીડબ્લ્યુ-૪ મૃતકનો મામેરો ભાઈ પણ છે. અગાઉ ચરચા મુજબ, જો સંયોગવશ કે અચાનક કોઈ વ્યક્તિ ગુનો બનતી વખતે ઘટનાસ્થળે ઉપસ્થિત હોય, તો તેને “સંજોગવશ સાક્ષી” કહેવામાં આવે છે; અને જો તે પીડિતનો સગો કે મિત્ર હોય અથવા આરોપી પ્રત્યે વૈરભાવ ધરાવતો હોય, તો તેની સંજોગવશ સાક્ષી તરીકેની ઉપસ્થિતિ શંકાની નજરે જોવામાં આવે છે.

૨૫. અતએવ, પી.ડબ્લ્યુ.-૪ના પુરાવાના સર્વાંગી મૂલવણ અને મૂલવણીમાં, અમે એ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ કે તેના પુરાવાએ પણ વિશ્વાસ જગાવતો નથી અને તેણે ઘટનાના સાચા ઉદ્ભવને છુપાવ્યો છે.

૨૬. અમે નોંધ્યું છે કે પંચ સાક્ષીઓમાંના મોટા ભાગે ફરિયાદ પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નહોતું અને તેમને વેરવિખેર સાક્ષીઓ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં, ફરિયાદ પક્ષે આંક ૩૪ મુજબ, અપરાધના હથિયાર, એટલે કે છરો, તથા આરોપીની ધરપકડ અંગેના પંચનામામાં પંચ સાક્ષીઓ પૈકીના એક પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈ ગોવિંદભાઈની સાક્ષી પર આધાર મૂક્યો છે.

૨૭. અમે પીડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈ, આંક ૩૫ની સાક્ષીનું અવલોકન કર્યું છે, અને તેનું પરિશીલન કરતાં એવું જણાય છે કે આંક ૩૪ કોઈ શોધ પંચનામું નથી, પરંતુ ૨૨ નવેમ્બર ૨૦૦૬ના રોજ તૈયાર કરવામાં આવેલ આરોપીના ધરપકડ પંચનામું છે. ફરિયાદ પક્ષના અનુસાર, આરોપીને કોલીવાડ ખાતે આવેલ એક મંદિરના મધથી, તે ઊંઘી રહ્યો હતો ત્યારે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. પીડબ્લ્યુ.-૧૧એ સાક્ષી આપી છે કે પંચનામા ઉપર સહી મેળવવા માટે તેને પોલીસ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યો હતો. તેણે વધુમાં સાક્ષી આપી છે કે તે સમયે મધમાં એક વ્યક્તિ સૂઈ રહ્યો હતો અને પોલીસે તેને જગાડ્યો હતો. આરોપીની તપાસ કરતાં, તેની ખિસ્સામાંથી છરો મળી આવ્યો. પીડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈની સાક્ષી પરથી ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે આરોપી તેની ધરપકડના સમયે ગુનાના હથિયારરૂપ છરાની કબજામાં હતો.

૨૮. અમને ભય છે કે પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈની સાક્ષી સ્વીકારવી અમારા માટે મુશ્કેલ છે, કારણ કે પંચનામું, આંક ૩૪, કાયદા મુજબ પુરવાર થયું હોવાનું કહી શકાય નહીં. જણાય છે કે પંચનામું, આંક ૩૪, પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈ, પંચ સાક્ષીને

બતાવવામાં આવ્યું હતું અને તેણે પોતાની સહી સ્વીકારી હતી; તેથી તેને આંક ૩૪ તરીકે નિશાનિત કરવામાં આવ્યું હતું. પી.ડબ્લ્યુ.-૧૧, દલસુખભાઈની સરતપાસમાંથી એવું જણાતું નથી કે તેને પંચનામું નિશાનિત કરવામાં આવે તે પહેલાં વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યું હતું. આ અદાલતે વારંવાર ભારપૂર્વક જણાવેલું છે કે પંચનામું વાંચી સંભળાવવું આવશ્યક છે, કારણ કે તેનો ઉપયોગ પુષ્ટિકારક સાક્ષ્યના એક અંશ તરીકે થઈ શકે છે. આ હોવા છતાં, અમે ખેદ સાથે જણાવીએ છીએ કે નીચલી અદાલતે પંચને પંચનામું નિશાનિત કરવામાં આવે તે પહેલાં તેને વાંચી સંભળાવવામાં આવ્યું હતું કે નહીં તેની ખાતરી કરવા માટે પૂરતા પ્રયત્નો કર્યા નહોતા. જે પંચનામાનો ઉપયોગ માત્ર પંચની સાક્ષીની પુષ્ટિ કરવા માટે થઈ શકે છે, તે પંચને વાંચી સંભળાવવો આવશ્યક છે અને ત્યાર પછી જ તેને નિશાનિત કરી શકાય. જો પંચે પંચનામામાં રહેલી કોઈ બાબત જણાવવાનું ચૂકી ગયું હોય, તો પંચનામું વાંચી સંભળાવ્યા પછી પંચને પૂછવું પડે કે પંચનામાનો તે ભાગ સાચો છે કે નહીં, અને તે જે જવાબ આપે તે નોંધવો પડે. જો તે હકારાત્મક જવાબ આપે, તો જ પંચની મૂળભૂત સાક્ષીની પુષ્ટિ કરવા માટે પંચનામાનો તે ભાગ વાંચી શકાય. જો તે નકારાત્મક જવાબ આપે, તો રેકૉર્ડ પર મૂળભૂત સાક્ષ્યના અભાવે પંચનામાનો તે ભાગ પુરાવામાં વાંચી શકાય નહીં. તેથી, જાહેર ફરિયાદ પક્ષના વકીલે, જે ટ્રાયલ ચલાવે છે, એ સુનિશ્ચિત કરવા યોગ્ય કાળજી લેવી આવશ્યક છે કે પંચને સાક્ષી તરીકે તપાસતી વખતે આવી પ્રક્રિયાનું પાલન થાય. નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે પણ એ સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી છે કે પંચનામું પંચ સાક્ષીને વાંચી સંભળાવવામાં આવે અને ત્યાર પછી ઉપર સૂચવેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કરીને પંચનામું નિશાનિત કરવામાં આવે. આમ, ગુનામાં વપરાયેલા હથિયાર, એટલે કે છરી,ની જમીનું પરિસ્થિતિ પણ જે સંદર્ભમાં તે જપ્ત કરવામાં આવી હતી તેની પૃષ્ઠભૂમિમાં અત્યંત ઓછો મહત્વ ધરાવે છે.

૨૯. સમગ્ર મામલાના સર્વાંગી દષ્ટિકોણથી, અમે આ મત પર છીએ કે નીચલી અદાલતે પીડબ્લ્યુ-૨, પીડબ્લ્યુ-૩ અને પીડબ્લ્યુ-૪ના પુરાવા પર આધાર રાખી, આરોપીને હત્યાના ગુનામાં દોષિત ઠરાવવામાં, ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૩૦. પરિણામે, આ અપીલ સ્વીકારવામાં આવે છે અને તેને અનુમતિ આપવામાં આવે છે. દોષસિદ્ધિ અને સજાનો આદેશ અહીંથી રદ કરવામાં આવે છે. આરોપી-અપીલકર્તાને તત્કાલ મુક્ત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે, જો તે અન્ય કોઈ કેસમાં જરૂરી ન હોય તો.

(ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય, મુખ્ય ન્યાયાધીશ.)

(જે.બી. પારડીવાળા, ન્યાયાધીશ.)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.